

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 34/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 185/2008 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 135/2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED]
o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 185/2008 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 135/2018 (ďalej len „napadnuté konanie najvyššieho súdu“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky je vedená pod sp. zn. Rvp 217/2019 a bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Brňákovi, ktorému 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie. Do 16. februára 2019 nebola ústavná sťažnosť sťažovateľky prerokovaná, preto bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prerozdelená a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

3. Podľa čl. II bodu 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky schváleného na zasadnutí pléna konaného 4. decembra 2019 na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 (ďalej len „rozvrh práce“) je na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. V súlade s čl. II bodom 3 písm. a) rozvrhu práce pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom

spravodajcom Rastislavom Kaššákom pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová, predsedníčka senátu, Rastislav Kaššák a Miloš Maďar. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky preto predbežne prerokoval senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

4. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v napadnutom konaní okresného súdu sa sťažovateľka v právnom postavení žalobkyne domáhala proti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] vymoženía sumy 509,32 € z titulu náhrady škody. Okresný súd o žalobe sťažovateľky rozhodol rozsudkom sp. zn. 10 C 185/2008 zo 16. januára 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že konanie v časti sumy 66,39 € zastavil a vo zvyšnej časti žalobu sťažovateľky zamietol a rozhodol o trovách konania.

5. Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozhodol rozsudkom sp. zn. 6 Co 347/2012 zo 17. júna 2013 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“), ktorým rozsudok okresného súdu potvrdil a rozhodol o trovách odvolacieho konania.

6. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala 20. novembra 2013 dovolanie, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 173/2014 z 18. februára 2015 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu z 18. februára 2015“) odmietnuté ako oneskorene podané.

7. Na základe podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu najvyššieho súdu z 18. februára 2015 ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 553/2017 z 10. júla 2018 rozhodol, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli porušené uznesením najvyššieho súdu z 18. februára 2015, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, preto ho ústavný súd zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a súčasne zaviazal najvyšší súd uhradiť sťažovateľke trovy konania v sume 294,08 € na účet jej právnej zástupkyne do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

8. Po vrátení veci na ďalšie konanie najvyšší súd v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 135/2018 opätovne rozhodoval o dovolaní sťažovateľky.

9. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že *„konanie pri jeho posudzovaní ako CELKU trvá neprimerane extrémne dlho od 26.08.2008, teda viac ako 10 ROKOV a 5 MESIACOV, z toho dovolacie konanie trvá extrémne dlho od 20.11.2013, ergo viac ako 5 ROKOV a 2 MESIACE, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné a neakceptovateľné“*.

10. Sťažovateľka uvádza, že k vzniku priedahov a *„k extrémnej“* dĺžke napadnutého konania vedeného najvyšším súdom žiadnym spôsobom neprispela, pričom posudzovaná vec je po právnej aj skutkovej stránke jednoduchá. Stav právnej neistoty u sťažovateľky trvá od podania dovolania na najvyššom súde, t. j. od 20. novembra 2013, čo má *«za následok porušenie „primeranej lehoty“, porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru»*.

11. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka s poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V konaní vedenom pod č. k. 10C/185/2008 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod č. k. 6Cdo 173/2014 a č. k. 6 Cdo 135/2018 porušené boli.

2. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky prikazuje v konaní vedenom pod č. k. 6Cdo 135/2018 konať bez zbytočných priedahov.

3. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 5 000,- Eur, ktoré je Najvyšší súdu Slovenskej republiky povinný vyplatiť jej do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. *Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 315,84 Eur, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet jej právnej zástupkyne - advokátky JUDr. Emilie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.“*

II.

Právomoc ústavného súdu a judikatúrne východiská ústavného súdu

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

15. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu v súlade s § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všetky náležitosti vyžadované zákonom (§ 39 a § 43, § 123, § 124 a § 132 zákona o ústavnom súde), a súčasne zisťoval, či v danom prípade nie sú dané dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré sú podané navrhovateľom bez právneho zastúpenia podľa § 34 a § 35 zákona o ústavnom súde a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (§ 37 zákona o ústavnom súde), návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

19. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

20. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

21. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

22. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní.

23. Napriek tomu, že sťažovateľka označuje v ústavnej sťažnosti za porušovateľa jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) len najvyšší súd, a taktiež sťažnostná argumentácia smeruje len proti postupu najvyššieho súdu v napadnutom konaní, ústavný súd vzhľadom na jeho viazanosť petitom ústavnej sťažnosti v súlade s § 45 zákona o ústavnom súde ustálil predmet konania pred ústavným súdom, tak ako je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia, a zaoberal sa aj namietaným porušením označených práv sťažovateľky vo vzťahu k postupu okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 185/2008.

III.1 K namietanému postupu okresného súdu v napadnutom konaní

24. V súvislosti s namietaným postupom okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, v zmysle ktorej ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právu na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak bola ústavná sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo (IV. ÚS 102/05, I. ÚS 208/09, II. ÚS 518/2014).

25. V prípade, ak bola ústavná sťažnosť podaná ústavnému súdu v čase, keď k porušovaniu predmetného základného práva už nedochádzalo, ústavný súd ústavnú sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a rovnako aj právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06). Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy totiž je, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa.

26. V danom prípade z obsahu samotnej ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie vedené okresným súdom bolo v čase podania ústavnej sťažnosti skončené rozsudkom sp. zn. 10 C 185/2008 zo 16. januára 2012 v spojení s rozsudkom krajského súdu. Okresný súd už preto nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne spôsobiť prietahy v ňom, a teda nemohol ani porušovať sťažovateľkou označené práva. Z uvedeného je zrejmé, že v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už k prietahom v dôsledku nečinnosti v napadnutom konaní okresného súdu nedochádzalo. Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESLP (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3.3.2009).

27. Z tohto dôvodu ústavný súd v tejto časti (vo vzťahu k postupu okresného súdu) ústavnú sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2 K namietanému postupu najvyššieho súdu v napadnutom konaní

28. Vo vzťahu k namietanému postupu najvyššieho súdu v napadnutom konaní ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti pritom možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 642/2013). Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. II. ÚS 177/04).

29. V danom prípade najvyšší súd v napadnutom konaní rozhodol o dovolaní sťažovateľky z 20. novembra 2013 prvýkrát uznesením sp. zn. 6 Cdo 173/2014 z 18. februára 2015, teda približne po 15 mesiacoch, a po zrušení a vrátení veci ústavným súdom opätovne rozhodol o dovolaní uznesením sp. zn. 6 Cdo 135/2018 zo 17. apríla 2019, teda približne len dva mesiace po podaní ústavnej sťažnosti.

30. Napriek tomu, že najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľky v čase po podaní ústavnej sťažnosti, podľa názoru ústavného súdu iba samotná dĺžka predmetného dovolacieho konania nie je sama osebe takej povahy, aby len na jej základe bolo možné

v okolnostiach danej veci vysloviť namietané porušenie práv sťažovateľky. Navyše, dĺžka takej špecifickej fázy súdneho konania, akým je konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní), nespôsobila sama osebe zásah do základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a rovnako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) takej intenzity, že by to odôvodňovalo prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 93/03).

31. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05). Ak teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (III. ÚS 372/06, I. ÚS 43/2018).

32. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti aj v časti namietaného postupu najvyššieho súdu v napadnutom konaní, preto ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol. Zohľadnil pritom výnimočný charakter namietaného konania najvyššieho súdu (konania o dovolaní) a skutočnosť, že o podanom dovolaní sťažovateľky bolo v čase rozhodovania ústavného súdu už právoplatne rozhodnuté.

33. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti (bod 11).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu